

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2012
6. volební období

268.

USNESENÍ

výboru pro evropské záležitosti
z 37. schůze konané dne 22. listopadu 2012

k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu /kód dokumentu 12669/12, KOM(2012) 372 v konečném znění/

Výbor pro evropské záležitosti po vyslechnutí informace zástupkyně ředitele úřadu Ministerstva kultury JUDr. Petry Smolíkové, po vyslechnutí zpravodajské zprávy posl. Viktora Paggio a po rozpravě

s c h v a l u j e stanovisko, které je přílohou tohoto usnesení.

Jaroslav Lobkowicz v. r.
ověřovatel výboru

Viktor Paggio v. r.
zpravodaj výboru

Jan Bauer v. r.
předseda výboru

**Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o kolektivní správě
autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více
území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu**

**KOM(2012) 372 v konečném znění, kód Rady 12669/12
Interinstitucionální spis 2012/0180/COD**

- **Právní základ:**
Článek 50 odst. 2 písm. g) a články 53 a 62 Smlouvy o fungování Evropské unie.
- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**
2. 8. 2012
- **Datum projednání ve VEZ:**
15. 11. 2012 (1. kolo)
- **Procedura:**
Spolurozhodovací.
- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**
Datované dnem 19. 10. 2012, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 15. 11. 2012 prostřednictvím systému ISAP.
- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**
Návrh je v souladu s principem subsidiarity.
- **Odůvodnění a předmět:**
Rozmach internetu a digitálních technologií přináší stále nové možnosti, jak šířit kulturní obsah (tj. hudbu, filmy nebo např. elektronické knihy), a to jak pro samotné autory a další nositele souvisejících práv (výkonné umělce či producenty), tak pro poskytovatele internetových služeb (např. služeb založených na stahování či „streamingu“) a především pak pro vlastní uživatele těchto služeb. Zvýšená poptávka po internetovém přístupu ke chráněnému obsahu ze své podstaty přesahuje hranice jednotlivých členských států, což přirozeně vytváří tlak na to, aby bylo získávání licencí nezbytných k užití autorských děl co nejnazší.

Na základě provedených konzultací došla Komise k závěru, že případná opatření by se měla v prvé řadě soustředit na modernizaci kolektivních správců práv, kteří se často obtížně přizpůsobují novým požadavkům¹. Potřebu akce v této oblasti do značné míry

¹ Podle údajů Komise operuje na území Unie více než 250 kolektivních správců (v ČR jich působí šest – v oblasti hudby je to OSA, INTERGRAM a OAZA, z dalších pak DILIA, OOA-S, GESTOR). Ti spravují každoročně příjmy dosahující částky 6 miliard EUR, z nichž přibližně 83 % připadá na kolektivní správce práv k hudebním dílům.

odůvodňuje i skutečnost, že na úrovni Unie do dnešního dne *de facto* neexistuje právní rámec pro fungování sdružení kolektivních správců. Stávající směrnice, jejichž prostřednictvím byly harmonizovány některé aspekty autorského práva, totiž obsahují pouhé odkazy na kolektivní správu, aniž by tento institut samy přímo upravovaly. Regulace této problematiky je tak plně v rukou jednotlivých členských států, jejichž přístup ke správě kolektivních práv se poměrně liší². To vyvolává negativní jevy, jakými jsou např. nedostatečná informovanost nositelů práv o činnosti jejich správců či absence účinné kontroly v tomto ohledu, zejména pokud jde o výběr, zpracování a distribuci licenčních poplatků, včetně neúměrných odpočtů nákladů z autorských honorářů za služby kolektivních správců. Druhým zásadním problémem, který byl identifikován pouze ve vztahu ke kolektivní správě práv k hudebním dílům³, je komplikované získávání licencí pro sloučený repertoár pro území více než jednoho členského státu EU.

Komise proto 11. července 2012 zveřejnila návrh směrnice, který v souladu s Digitální agendou pro Evropu⁴ a strategií Evropa 2020⁵ sleduje dva vzájemně propojené cíle:

- zavést evropské standardy řízení a transparentnosti kolektivních správců, které zajistí účinnější kontrolu ze strany nositelů práv, a v souvislosti s tím stanovit podmínky, které přispějí k jejich efektivnější správě;
- usnadnit udělování licencí na autorská práva k hudebním dílům pro více území za účelem jejich užití online (dále též „multiteritoriální online licencování“).

Komise chce tímto způsobem překonat stávající fragmentaci jednotného trhu EU pro tyto služby a stimulovat legální nabídku hudby prostřednictvím internetových služeb.

- **Obsah a dopad:**

Jak již bylo uvedeno výše, předložený návrh směrnice vytváří právní rámec pro kolektivní správu práv k tomu pověřenými sdruženími ve prospěch nositelů autorského práva a práv souvisejících. Jako takový je tvořen 44 články, které jsou strukturovány do pěti hlav. Z hlediska rozsahu působnosti dopadá většina ustanovení návrhu na všechny kolektivní správce usazené v Unii bez ohledu na odvětví, v němž působí. Třetí hlava navrhované směrnice se pak vztahuje na udělování multiteritoriálních licencí pro užití hudebních děl online. S cílem zmírnit nadměrné břemeno pro nejmenší kolektivní správce mohou členské státy **vyložit použití některých ustanovení na tyto subjekty** (např. požadavek na zřízení dozorčí funkce, rozsah povinně poskytovaných údajů ve výroční zprávě o transparentnosti).

Hlava II obsahuje společná rámcová **pravidla pro organizační strukturu a transparentnost všech kolektivních správců**. Tyto normy chování se dotýkají členství ve sdruženích kolektivní správy, když zakotvují hlavní zásady vztahu kolektivních správců k nositelům práv a základní práva nositelů práv. Předmětná část dále upravuje minimální pravomoci a povinnosti valné hromady členů kolektivního správce a současně zavazuje kolektivního správce ke zřízení dozorčího orgánu, který bude pověřen kontrolou jeho činnosti. Ve vztahu k nositelům práv je obzvlášť významná **úprava základních**

² Řada praktických problémů týkajících se řízení a transparentnosti kolektivních správců se proto musí řešit podle zásad vytvořených Soudním dvorem EU anebo na základě pravidel hospodářské soutěže obsažených v rozhodnutích Komise. Jejich jednotné uplatňování napříč EU nicméně není zaručeno.

³ V jiných odvětvích, v nichž je rovněž využíváno služeb kolektivních správců (např. oblast filmového průmyslu), tento problém zjištěn nebyl, a to i díky tomu, že v nich často licence udělují samotní nositelé práv (např. filmoví producenti).

⁴ KOM(2010) 245 v konečném znění.

⁵ KOM(2010) 2020 v konečném znění.

principů ovládajících výběr a správu příjmů z výkonu práv nositelů. Kolektivní správci ze všech členských států by podle návrhu byli mimo jiné povinni striktně oddělovat správu příjmů ze zastupovaných práv od správy vlastních aktiv, dále přesně definovat výši použitelných srážek na úhradu souvisejících nákladů a urychlit výplatu přesně vyměřených honorářů svým členům. Obdobně jsou návrhem stanovena i pravidla pro vzájemné vztahy mezi kolektivními správci v souvislosti se smluvním zastoupením a vztahy se samotnými uživateli. Veškerá jednání o udělení licenci by měla vždy probíhat v dobré víře při dostatečné informovanosti uživatelů o službách správcem nabízených a maximální objektivitě licenčních podmínek. Důležitou součástí návrhu jsou pravidla, která mají **zajistit průhlednost kolektivních správců a posílit důvěru veřejnosti v jejich činnost.** Spočívají přitom ve výčtu informací, které jsou sdružení kolektivní správy povinna poskytovat relevantním subjektům i veřejnosti jako takové. Vedle obligatorně zveřejňovaných informací (pokrývajících stanovy, pravidla pro rozdělování odměn či úhradu nákladů na správu práv) by každý kolektivní správce musel na svých internetových stránkách zpřístupňovat i povinnou výroční zprávu o transparentnosti.

O poznání komplikovanější je druhá obsahová část návrhu, která pojednává o způsobu tzv. **multiteritoriálního online licencování.** Zatímco v současné době jsou licence k celosvětovému repertoáru poskytovány prostřednictvím národních kolektivních správců pouze pro území vlastního státu, navrhovaná směrnice počítá s vytvořením **modelu evropského pasu.** Ten by kolektivní správce získal po splnění podmínek uvedených ve směrnici (např. pokud jde o schopnost identifikovat nositele práv a příslušná hudební díla). Držitel evropského pasu by pak měl možnost přijímat od jiných kolektivních správců sloučený repertoár k užití ve více státech. Návrh rovněž připouští možnost, aby se kolektivní správce rozhodl, že licence pro více území poskytovat vůbec nebude, avšak s tím, že si zachová právo udělovat vnitrostátní licence k vlastnímu repertoáru nebo právo poskytovat na základě recipročních smluv licence k repertoáru jiných správců. V případě, že by držitel evropského pasu přijal na základě smlouvy o zastoupení repertoár jiného správce, byl by již nadále povinen přijímat v rozsahu pasu repertoár i jiných kolektivních správců, kteří by jej o to požádali. Návrh nabízí i možnost, aby nositelé práv po uplynutí přechodného období poskytovali licence k vlastním právům individuálně, případně prostřednictvím zprostředkovatelů.

Závěrem je vhodné poukázat na skutečnost, že parlamentní komory čtyř členských států (konkrétně Francie, Polsko, Švédsko a Lucembursko) podaly ve stanovené 8-týdenní lhůtě (tj. do 29. 10. 2012) odůvodněná stanoviska konstatující porušení principu subsidiarity. Problematicnost návrhu vesměs spatřují v přílišné detailnosti některých ustanovení směrnice, zejména pokud jde o úpravu pravidel pro řízení a transparentnost kolektivních správců, a nerespektování kulturní a právní rozmanitosti členských států.

- **Stanovisko vlády ČR:**

Česká republika obecně vítá úpravu rámcových pravidel pro výkon kolektivní správy. V tomto ohledu se odvolává na značné rozdíly mezi národními právními úpravami v jednotlivých členských státech, včetně rozdílného uplatňování této legislativy v praxi. Vzhledem k tomu, že kolektivní správci zastupují i zahraniční nositele práv, je stanovení společných rámcových pravidel pro celou EU považováno za žádoucí. Předložený návrh směrnice však ČR v některých částech shledává nepřiměřeně detailním, některé aspekty kolektivní správy v něm naopak postrádá (např. otázky související s povinně kolektivně spravovanými právy).

ČR konkrétně nevidí důvod pro uplatnění jiného přístupu k menším kolektivním správcům (zejm. v otázce výjimek týkajících se dozorčí funkce a informací o nakládání s finančními prostředky, které nenáleží kolektivnímu správci). Za naprosto nevyváženou pak považuje část návrhu regulující vztahy s uživateli, neboť ta ukládá povinnosti pouze kolektivnímu správci. Z pohledu ČR vyvolává určité pochybnosti úprava multiteritoriálního licencování práv k užití hudebních děl online, a to zejména v souvislosti s tím, zda je způsobilá přispět k dosažení sledovaného cíle. Návrh by dle ČR pravděpodobně vedl ke fragmentaci repertoáru a ke zvýšení nákladů a ve výsledku by mohl vyústit v oslabení pozic kolektivních správců zastupujících mezinárodně méně poptávaný repertoár.

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

V Evropském parlamentu byl návrh přidělen výboru pro právní otázky (JURI). Čeká se na jeho 1. čtení v plénu, pro které doposud nebylo určeno konkrétní datum.

- **Závěr:**

Výbor pro evropské záležitosti

1. **b e r e n a v ě d o m í** předložený návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl na online vnitřním trhu;
2. **z a s t á v á n á z o r**, že stanovení určitých minimálních rámcových pravidel v oblasti kolektivní správy na úrovni Evropské unie je s ohledem na stále častější přeshraniční povahu této činnosti nezbytné. V kontextu předloženého návrhu pak **p o d p o r u j e** především zavedení evropských standardů transparentnosti, které mohou přispět k posílení důvěry veřejnosti v činnost sdružení kolektivních správců;
3. **d o m n í v á s e**, že některá ustanovení směrnice (např. v otázce organizační struktury kolektivních správců) zabíhají do přílišných detailů a v tomto směru neponechávají členským státům větší prostor pro to, aby přizpůsobily svou legislativu specifickým národním podmínkám. **P o v a Ź u j e p r o t o z a v h o d n ě**, aby tato ustanovení byla formulována s vyšší mírou flexibility.
4. **ž á d á v l á d u**, aby ho informovala o dalším průběhu projednávání návrhu tohoto dokumentu.

Jaroslav Lobkowicz v. r.
ověřovatel výboru

Viktor Paggio v. r.
zpravodaj výboru

Jan Bauer v. r.
předseda výboru